

Motion till riksdagen 2021/22:3371

av Viktor Wärnick m.fl. (M)

Spelmarknadspolitik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten ska dela Svenska Spel i två strikt skilda bolag där de konkurrensutsatta spelformerna koncentreras i ett av bolagen och de monopolistiska spelformerna i ett annat, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten ska sälja den del av Svenska Spel som verkar på en konkurrensutsatt marknad, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statens engagemang och styrelsrepresentation i ATG ska avvecklas och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att såväl anordnare av idrottsevenemang som spelbolagen som anordnar spel på dessa evenemang borde tillskrivas större ansvar att hindra spelfusk och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör underteckna Europarådets konvention om matchfixning och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en uppföljning och översyn av tillämpningen av förordningsmöjligheterna i spellagen och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

För de allra flesta människor är spel förknippat med nöje; andra spelar för att stötta sin lokala idrottsklubb eller andra organisationer. Många i vårt land är intresserade av sport av olika slag och finner nöje i att spela på en match eller ett travlopp när man ser det i verkligheten eller i realtid på tv. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att det finns människor som drabbas av spelmissbruk och att det finns stöd för dem.

Moderaterna värnar både dem som finner nöje i spel och bejakar möjligheterna att kunna spela på en sund och reglerad spelmarknad där alla aktörer har samma förutsättningar. Vi värnar samtidigt de som av olika anledningar befinner sig i riskzonen för spelmissbruk. Därför välkomnar vi moderater den nya spellagen som sedan årsskiftet är på plats och som syftar till att skapa en modern och reglerad marknad med licensierade bolag som omfattas av det svenska konsumentskyddet.

Moderaterna är till sin natur skeptiska mot att staten konkurrerar med privata aktörer på en konkurrensfattig och reglerad marknad. Statens engagemang på den typen av marknader bör i första hand begränsas till att utöva tillsyn och stävja kriminalitet.

Spelmarknadspolitik

Proposition 2017/18:220 En omreglerad spelmarknad var en efterlängtd reform som innebär att det då omoderna monopolet ersattes med en modern lagstiftning som inkluderar hela den växande spelmarknaden. Detta är en uppfattning som vi moderater har argumenterat för under många år. Målet är att skapa en spelmarknad som präglas av ett högt konsumentskydd, hög säkerhet i spelen och tydliga förutsättningar för att få verka på marknaden genom ett licenssystem. Detta innebär att den svenska spelmarknaden öppnas upp för seriösa aktörer som vill vara med och ta ansvar. Därmed stänger systemet ute oseriösa aktörer. Att propositionen antogs med en bred blocköverskridande majoritet innebär att beslutet gäller över tid.

Statens roll på den omreglerade spelmarknaden

I och med omregleringen av den svenska spelmarknaden har staten fått en ännu viktigare roll i att utöva tillsyn över spelmarknaden än tidigare. Det uppdraget har ålagts Spelinspektionen, tidigare Lotteriinspektionen, som tilldelar licenser men också utövar tillsyn. Att en rad spelbolag redan efter så kort tid har blivit av med sina licenser och/eller fått höga viten och böter visar att tillsynen fungerar och att Spelinspektionen har de muskler som krävs.

Givet den nya spelmarknaden måste det finnas en tydlig gränsdragning när det gäller statens agerande, dels på en konkurrensutsatt marknad, dels på en marknad där det fortfarande råder monopol. Utredningens förslag om att Svenska Spel behöver delas upp i två strikt åtskilda företag är fullt rimligt. Det spel som fortfarande är monopoliserat, bland annat landbaserade kasinon samt värdeautomatspel, bör fortfarande ske i Svenska Spels regi.

När Svenska Spel delats upp i två strikta företag finns inga rimliga orsaker till att staten skall verka på en konkurrensutsatt marknad. Den delen av företaget Svenska Spel som kommer att verka på den konkurrensutsatta marknaden bör i nästa steg säljas.

Hästnäringens förutsättningar

Hästsporten är en viktig näring som omsätter drygt 72 miljarder kronor årligen, sysselsätter 38 000 personer och bidrar med sex miljarder kronor i skatter varje år.

Den viktigaste aktören och den som bidrar mest till hästnäringen är ATG som kommer att få en ny roll på den omreglerade marknaden. Konsekvensen för hästnäringen i och med omregleringen var ingenting regeringen tillräckligt uppmärksammade varför man tillsatte en utredning om bland annat detta. Tidigare när spel på hästsport var monopoliserat med ATG som enda aktör åtnjöt hästsporten en stabil och förutsägbar finansiering. Det riskerar att förändras med den nyuppkomna konkurrensituationen. Även om hästnäringen ännu inte har sett några minskade intäkter till följd av avregleringen är det viktigt att politiken noggrant följer detta för att tillse att hästnäringen har långsiktig och stabil finansiering. I och med att ATG heller inte längre är monopolist borde statens engagemang i bolaget avslutas. Idag utser staten en majoritet av styrelsen, inklusive ordförande, trots att bolaget helt ägs av Svensk Travsport och Svensk Galopp.

Spel på matchfixning

Både innan och nu efter omregleringen har det uppmärksammats från såväl Idrottsverige som polisen och spelbolagen att det förekommer spel på uppgjorda matcher. Inte sällan handlar det om organiserad brottslighet där idrottsutövare betalas för att matcher ska sluta på ett visst sätt. Detta utgör ett problem för både idrotten och spelbolagen och inte minst för dem som ser på matchen eller spelar på densamma.

I och med omregleringen fick Spelinspektionen möjlighet att stoppa spel överhuvudtaget på exempelvis lägre divisioner som är mer utsatta för matchfixning. Detta är dock inget som myndigheten hittills har använt sig av. Risken med ett generellt förbud är att spelandet istället flyttar till olicensierade spelbolag, exempelvis asiatiska bolag som inte står under svensk jurisdiktion.

Även om Riksidrottsförbundet idag har ett samarbete med spelbolagen samt med polisen och Spelinspektionen behöver det stärkas. Det bör därför övervägas om både idrotten och spelbolagen ska få ett större ansvar att delge information om misstänkt matchfixning till de brottsbekämpande myndigheterna. Själva brottet begås på spelplanen och därför måste de som anordnar idrottsevenemang och de som anordnar spel samverka för att upptäcka och stoppa spelfusk. Så kan vi hindra dem som finansierar och drar nytta av fuskets att lyckas med sin organiserade brottslighet.

Inte sällan är matchfixning i Sverige kopplat till internationell brottslighet. Internationell maffia, motorcykelgäng och annan internationell brottslighet ska inte kunna tjäna pengar på matchfixning. Därför är det viktigt att det finns goda möjligheter till internationell samverkan för att stoppa spelfuskets. Idag är de möjligheterna dock begränsade. I ett led för att komma åt den internationella brottsligheten och ge större möjligheter till internationell samverkan tog Europarådet fram en konvention mot matchfixning som är gällande från den 1 september 2019 då den ratificerats av tillräckligt många länder i Europarådet. Även Sverige borde underteckna konventionen vilket majoriteten av EU-länderna redan har gjort.

En uppdaterad spellag

I samband med omregleringen gjordes valet att inte anta den tillämpningsbestämmelse som Spellicensutredningen föreslog. Detta har i praktiken inneburit att det inte är direkt olagligt att erbjuda spel som inte är licensierat till svenska konsumenter. Om inte de olicensierade spelen direkt vänder sig mot den svenska marknaden såsom genom svenskspråkiga hemsidor eller genom att ta betalt i svenska kronor är möjligheterna att stoppa spelet små. Vi moderater välkomnar visserligen åtgärder såsom betalningsblockeringar och licens även för spelplattformar men anser att lagen bör ses över. Lagen bör istället ge uttryck för ett tydligt förbud att överhuvudtaget erbjuda olicensierat spel till svenska konsumenter. Det olicensierade spelet är ett hot mot kanaliseringen och därmed innebär det en konsumentrisk, finansiering av brottslighet samt urholkar företagets villkor.

Ytterligare en uppföljning som behöver ske avseende spellagen är att se över regeringens förordningsmöjligheter. Detta har inte minst visat sig vara nödvändigt med anledning av den tillämpning som skett under pandemin, då regeringen sedan den 2 juli 2020 utfärdat tillfällig förordning om spelansvarsåtgärder som kraftigt begränsar insättningar och bonusutbetalningar för spelare. Detta riskerar att ytterligare skynda på den nedåtgående kanalisering som de licensierade spelbolagen tidigare har uppmärksammat. Att i en pandemi medverka till att konsumenter istället vänder sig till oseriösa och olicensierade aktörer är farligt för den enskilda spelaren som inte omfattas av någon omsorgsplikt. En marknad såsom spelmarknaden behöver långsiktiga förutsättningar och klara spelregler snarare än snabba kast. Därför bör regeringens förordningsmöjligheter ses över med anledning av den tillämpning som skett.

Viktor Wärnick (M)

Annicka Engblom (M)

John Weinerhall (M)

Ulrika Jörgensen (M)

Ann-Britt Åsebol (M)

Magnus Stuart (M)

Marie-Louise Hänel Sandström (M)